

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Regie en Projecten

Nummer

Kenmerk

-

Raad d.d.

28-9-2022

Paragraaf begroting

2P

Portefeuillehouder

Joa Maouche

Steller

M. (Manon) Wille & K. (Kevin) Groen

Datum

19-7-2022

Onderwerp

Beheerplan Wegen/Kostenbeheerplan

Geadviseerd besluit

1. Kennisnemen van het Wegenbeheerplan
2. Het Kostenbeheerplan behorend bij het Wegenbeheerplan vaststellen
3. Instellen bestemmingsreserve wegen om kapitaallasten van uitgestelde investeringen onder te brengen
4. Een voorziening voor groot onderhoud in te stellen
5. Opheffen reserve wegenonderhoud

Toelichting op beslispunten

Om beter inzicht en overzicht te hebben over de werkzaamheden in de Openbare Ruimte, streven we uiteindelijk naar een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte. Als startpunt worden voor de beheerdisciplines (monodisciplinaire) beheerplannen gemaakt. Voor u ligt het wegenbeheerplan. In september 2021 heeft uw raad kennisgenomen van het beheerplan Water & Riolering en het bijbehorende kostendeckingsplan vastgesteld. Binnenkort volgt het beheerplan groen.

De zorg voor wegen is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast. De gemeente Renkum ziet de beheerplannen Openbare Ruimte in het algemeen als levende documenten, die zodra het voor de uitvoering van belang is, geactualiseerd worden. Dit zal binnen de 5 jaar zijn die de commissie BBV aanbeveelt.

In de uitvoering gaan we uit van zoveel mogelijk integraal werken (werk-met-werk maken). De financiële onderbouwing van het wegenbeheer is echter monodisciplinair bepaald, omdat de financiële besparing van werk-met-werk maken gering zal zijn en monodisciplinair werken regelmatig nodig zal zijn.

Daarnaast wordt risicogestuurd gehandeld: De risico's die een groter effect hebben, hebben hogere prioriteit dan risico's die een kleiner effect hebben (een druk bereden weg wordt hoger geprioriteerd dan een woonstraat). Op deze manier wordt naar alle kapitaalgoederen gekeken, waarbij het uitgangspunt blijft dat we in principe geen kapitaalgoederen gaan vervangen die nog in goede staat zijn, ook al is de afschrijvingstermijn verstreken. Hiermee willen we duurzaam met het materiaalgebruik omgaan. De wens tot integraal werken kan echter incidenteel wél betekenen dat we toch kapitaalgoederen gaan vervangen voordat ze afgeschreven zijn.

Het kostenbeheerplan behorend bij het wegenbeheerplan (zie ook bijlage 3 van het Beheerplan) biedt de financiële vertaling van de maatregelen om invulling te geven aan de wettelijke taken. Verder geeft het een doorkijk in de financiële consequenties van dit beleid op lange termijn. De informatie uit het kostenbeheerplan zal als input dienen voor de begroting.

Beoogd effect

Uitvoering van het wegenbeheerplan zorgt ervoor dat de wegen blijven voldoen aan de wettelijke eisen en het vastgestelde ambitieniveau. Tevens wordt in het plan een centrale plek gegeven aan het onderdeel kabels en leidingen.

Kader

Het wegbeheer in Nederland is geregeld in een aantal nationale en provinciale wetten en regels. De wet- en regelgeving is gericht op het voeren van verantwoord wegbeheer en het regelen van de aansprakelijkheid bij het ontstaan van schadeclaims.

Wetgeving is een belangrijke factor in het wegbeheer. De wegbeheerder heeft een wettelijk vastgestelde taak: de zorgplicht. De wettelijke zorgplicht van de wegbeheerder is geregeld in de Wegenwet (zie bijlage 1 van het wegenbeheerplan). Daarnaast zijn er nog tal van andere regionale en lokale verplichtingen waar de wegbeheerder rekening mee dient te houden, zoals het APV (Algemene Plaatselijke Verordening), GVVP (Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan), etc.

Argumenten

- 1 Kennisnemen van het Beheerplan: *In het Beheerplan is technisch uitgewerkt wat we moeten doen om als goed huisvader duurzaam om te gaan met onze kapitaalgoederen: de voorzieningen die nodig zijn om invulling te geven aan de wettelijke taken. Hiermee worden de laagst mogelijke kosten voor de totale levensduur gerealiseerd (Life Cycle Costs, LCC, dus inclusief aanleg en sloop).*
- 2 Vaststellen Kostenbeheerplan: *De technische uitwerking in het Wegenbeheerplan leidt, met inachtneming van de ambitieniveaus die het college met vaststelling van het Wegenbeheerplan heeft vastgesteld, tot een kostenbeheerplan. De gekozen ambitieniveaus hebben invloed op de manier waarop we te werk gaan. Om dit Kostenbeheerplan goed te interpreteren en controleren, heeft u de kennis uit het Beheerplan zelf nodig. Het kostenbeheerplan geeft inzicht in de financiële behoefte. De commissie BBV beveelt aan om dit vanuit de kaderstellende rol en de rechtmatigheidstoets vast te laten stellen door uw raad.*

- 3 Instellen bestemmingsreserve wegen om kapitaallasten van uitgestelde investeringen onder te brengen: *Doel van deze bestemmingsreserve is om kosten van uitgestelde investeringen in onder te brengen. Deze investeringen worden dan op een later moment uitgevoerd. Tevens wordt de reserve ook gebruikt wanneer er in een jaar meer wordt geïnvesteerd dan het gemiddelde van €2.250.000,- per jaar. De reverse mag hierbij niet onder €0,- uitkomen. De looptijd van de bestemmingsreserve is onbeperkt en heeft een hoogte van maximaal € 410.000,-. Deze bestemmingsreserve hangt samen met een maximale achterstand in investeringen van € 6.750.000,- (bij een rekenrente van 2%). Eerst zal de reserve verlaagd worden voordat er nieuw geld voor investeringen (kapitaallasten) in de begroting opgenomen wordt. Om de vijf jaar wordt het beheerplan wegen herzien en hiermee ook de reserve wegen. De fluctuaties voor het groot onderhoud worden hier niet in onder gebracht, deze worden in een voorziening ondergebracht, zie beslispunt 5.*
- 4 Opheffen van reserve wegenonderhoud: *Op dit moment is er een reserve wegenonderhoud. Het voorstel is om deze op te heffen omdat we gebruik willen maken van een bestemmingsreserve wegen (kapitaallasten) en een voorziening groot onderhoud. Het bedrag uit de huidige reserve wegenonderhoud gaat naar de voorziening wegen en het andere deel naar de bestemmingsreserve wegen, zie beslispunt 5.*
- 5 Een voorziening voor groot onderhoud in te stellen: *De voorziening groot onderhoud wegen heeft als doel om fluctuaties bij groot onderhoud op te vangen en de lasten te verdelen over meerdere begrotingsjaren. De voorziening wegen dient door de gemeenteraad te worden gevormd conform artikel 44 lid 1c van de BBV. De belangrijkste voorwaarden voor de voorziening zijn dat:*
 - a. *Er een recent beheerplan wegen (maximaal vijf jaar oud) is;*
 - b. *Er een meerjaren uitvoeringsplan aan ten grondslag ligt;*
 - c. *De stand van de voorziening de komende periode (bij voorkeur tien jaar) niet negatief is;*
 - d. *Bij belangrijke afwijkingen in onderhoud het beheerplan wordt bijgesteld;*
 - e. *Jaarlijks de stand wordt gemonitord, bij vaststelling van de begroting en jaarstukken;*
 - f. *Een voorziening mag niet onder € 0 uitkomen.*
- 6 Reserve voor herstelkosten sleuven en lasgaten: *Er is een reserve herstelkosten sleuven en lasgaten om herstelkosten te dekken als gevolg van werkzaamheden aan kabels & leidingen. De reserve wordt gevuld met de degeneratie inkomsten. Aan deze reserve is geen duur gekoppeld, de hoogte van deze reserve is maximaal € 50.000. Wanneer de reserve dit maximum bereikt, komt de rest vrij te vallen ten gunste van de algemene reserve.*

Kanttelingen

- 1 Kennisnemen van het Wegenbeheerplan: *geen kanttekeningen*
- 2 Vaststellen Kostenbeheerplan: *De kosten per jaar op lange termijn nemen toe. Op korte termijn zie je echter een lichte daling en in totaal zullen de kosten minder worden. Veel activiteiten (met name gericht op dagelijks beheer en onderhoud) kunnen niet éénvoudiger of goedkoper uitgevoerd worden. In de aanpak van investeringen kan het ambitieniveau verlaagd worden, hetgeen tot verlaging van het ambitieniveau kan leiden (politiek, bewonersparticipatie, circulariteit GWW, innovaties, klimaat etc)'.*
- 3 Instellen bestemmingsreserve wegen om kapitaallasten van investeringen onder te brengen: *Het geld wordt geormerkt en kan daardoor niet voor andere doeleinden worden ingezet. Dit is de reden dat we een maximale hoogte instellen aan de bestemmingsreserve.*
- 4 Opheffen van reserve wegenonderhoud: *geen kanttekeningen*
- 5 Een voorziening voor onderhoud in te stellen in te stellen: *Het geld wordt geormerkt en kan daardoor niet voor andere doeleinden worden ingezet. Omdat er geen maximum aan deze voorziening zit kan het bedrag oplopen. Dit zullen we gedurende deze beheerperiode monitoren.*
- 6 Reserve herstelkosten sleuven en lasgaten: *geen kanttekeningen*

Draagvlak

Een beheerplan is een technisch plan. Uit eerdere reacties van inwoners begrijpen wij dat inwoners vooral ook mee willen praten over meer strategische keuzen rond wegenbeheer. Deze strategische keuzes zijn gemaakt in de omgevingsvisie. Inwoners zijn niet betrokken geweest bij tot standkoming van dit technische plan.

Aanpak/Uitvoering

Na uw besluitvorming wordt het kostenbeheerplan opgenomen in de begroting. In de begrotingscyclus wordt u op de hoogte gehouden van de hoofdlijnen van voortgang en ontwikkelingen van de uitvoering.

Communicatie

Op de gemeentepagina van Hoog en Laag zal melding worden gemaakt van het raadsbesluit.

Financiële consequenties

De financiële vertaling van Beheerplan Wegen 2022-2026 is te vinden in het kostenbeheerplan in bijlage 3 van het Beheerplan Wegen. De financiële uitgangspunten die hieraan ten grondslag hebben gelegen vindt u in hoofdstuk 7 van het beheerplan.

Onderwerp

Wegenbeheerplan

Datum

19 juli 2022

Kenmerk

-

Pagina

4 van 7

Risico's

Echter zijn niet alle risico's te vertalen naar financiële consequenties. De volgende risico's zijn niet meegenomen in het Beheerplan Wegen:

- Klimaatverandering door meer droogte in zomerperiodes;
- De capaciteit op de arbeidsmarkt van personeel om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.
- Oorlogspuin onder de huidige wegen, momenteel weten we niet waar dat ligt. De afgelopen jaren zijn er te weinig wegen vervangen om te weten wat dit exact kost.
- Teerhoudend asfalt, dit zit voornamelijk op oude wegen. Bij het vervangen van wegen (rehabilitatie) kan dit voor extra kosten zorgen voor de afvoer en verwerken, omdat ook niet bekend is waar dit nog allemaal aanwezig is.
- De financiële onderhoudsbehoefte bedragen zijn gebaseerd op maatregel Prijzen met peiljaar 2019. In de loop van 2022 worden deze geupdate en kan dit leiden tot een verhogend effect op de benodigde financiën. Het is goed om per 2 jaar een financiële bijstelling te plegen.
- Wereldwijde factoren zorgen ervoor dat er forse prijsstijgingen kunnen ontstaan, zoals onder andere pandemie (corona), spanningen in Oosten i.v.m. gasprijzen, olieprijs etc.

Aanpassingen Beheerplan Wegen 2022-2026 t.o.v. Perspectiefnota 2019

Het Beheerplan Wegen 2022-2026 (Beheerplan Wegen) heeft ten opzichte van de voorliggende periode, die was gebaseerd op de Perspectiefnota 2019 (Perspectiefnota) een aantal aanpassingen:

- Investerings

Bij de Perspectiefnota is uitgegaan van investeringen van € 3.000.000 (jaarlijks) voor de periode 2019-2031 en vanaf 2032 jaarlijkse investeringen van € 1.500.000. Echter is dit in totaal niet voldoende om het gehele kapitaal wegen binnen 60 jaar te vervangen. In het Beheerplan Wegen wordt uitgegaan van een meer gelijkmatige verdeling van jaarlijkse investeringen van € 2.250.000 en daarnaast is dit voldoende om het gehele kapitaal binnen 60 jaar te vervangen. De redenen dat de investeringsbehoefte de komende jaren lager is, daarna toeneemt en in totaliteit hoger is (periode tot aan 2081) t.o.v. de perspectief nota van 2019 is meerledig.

- In de perspectief nota van 2019 is uitgegaan van een theoretische benadering. De achterstand is destijds in kaart gebracht en hier is extra budget voor aangevraagd voor 10 jaar. Er is minder rekening gehouden met de relatief korte periode van uitvoerbaarheid en met de beschikbare interne en externe capaciteit.
- In dit beheerplan is een verdiepingsslag gemaakt. De achterstand in investeringen wordt niet binnen 10 jaar weggewerkt, maar uitgesmeerd over 60 jaar (huidige afschrijvingsduur). Alle investeringen worden een klein beetje naar de toekomst verschoven. Er was en is niet genoeg capaciteit beschikbaar om alle achterstanden binnen 10 jaar weg te werken.
- Daarnaast duren projecten langer dan verwacht. Naast dat de arbeidsmarkt krap is, is de doorlooptijd van materialen toegenomen. Leveranciers kunnen moeilijker aan hun materialen komen, waardoor het meer tijd kost om projecten uit te voeren.
- Projecten worden integraal opgepakt, behoefte van verschillende disciplines worden hierin meegenomen en afgewogen, dit kan ervoor zorgen dat projecten later worden uitgevoerd.
- Het budget dat beschikbaar was gesteld, jaarlijks € 1.500.000 en € 16.500.000 (voor de periode 2021-2031) totaal € 106.500.000 is niet toereikend om het gehele areaal in de Gemeente Renkum te vervangen, de totale vervangingswaarde bedraagt ongeveer € 135.000.000.

Onderwerp

Wegenbeheerplan

Datum

19 juli 2022

Kenmerk

-

Pagina

5 van 7

- Groot onderhoud

Bij de Perspectiefnota is uitgegaan van een exploitatiebudget (jaarlijks) voor groot onderhoud van € 1.300.000 (jaarlijks). In het Beheerplan Wegen wordt uitgegaan van een budget van € 1.000.000

De oorzaak hiervan is tweeledig, een verschuiving van onderhoud naar reconstructie/rehabilitatie door het beschikbaar stellen van investeringsbudget. Daarnaast is in het coalitieakkoord van 2018 een financiële impuls beschikbaar gesteld voor het inlopen van onderhoudsachterstanden. Dit heeft ervoor gezorgd dat de kwaliteit is toegenomen.

Van belang is dat wanneer investeringen worden uitgesteld, het gevold is dat er extra groot onderhoud gepleegd zal worden, dit leidt tot een toename van exploitatiekosten.
- Overige beheerkosten

Ten opzichte van voorheen zijn er extra beheerkosten opgenomen voor o.a. innovatiegeld, geld om wortelopdruk rondom waardevolle bomen duurzaam op te lossen, het actueel houden van het programma van eisen en het bijstellen/updaten van het beheerplan. Dit brengt gemiddeld € 63.000 aan extra kosten met zich mee.
- Formatie

Om het beheer en onderhoud op de juiste wijze en conform de landelijke eisen (CROW) uit te voeren, is er extra formatie benodigd. Dit resulteert in de hele breedte over een toename van fte's. De toename in formatiekosten is circa € 375.000.
- Apparaatskosten

Ten behoeve van de extra formatie zijn in de ondersteunende organisatie ook extra mensen en middelen nodig. Op dit ogenblik is de overhead 35% van de totale apparaatskosten. Daarnaast wordt er voor het variabele deel van de overhead in totaal € 75.000,- per jaar meegenomen in dit beheerplan.

Bijdrage uit de algemene dekkingsmiddelen

Bovengenoemde aanpassingen leiden tot een andere financiële behoefte dan bij de perspectiefnota 2019 en in totaliteit tot een hogere bijdrage uit de algemene dekkingsmiddelen, gemiddeld bijna € 34.000 per jaar. De vertaling van de financiële behoefte van zowel de Perspectiefnota als het Beheerplan Wegen is in de samenvatting van het Beheerplan Wegen schematisch weergegeven (zie afbeelding 7 en 8).

Binnen het gehele product zien we dat de onderhoudsbehoefte lager uitpakt. In combinatie met een lagere investeringsbehoefte, dat leidt tot lagere kapitaalslasten, is het mogelijk om de benodigde formatie aan te trekken, de kosten van het overige beheer op te vangen en een groot deel van de apparaatskosten te bekostigen. Deze punten leiden tot een structureel en duurzaam product.

Reserve wegen en voorziening onderhoud

In de huidige financiële situatie is er een reserve wegenonderhoud. Het doel van deze reserve is: "Egalisatie van de kosten van planmatig onderhoud aan wegen conform de onderhoudsplanning." De reserve wegenonderhoud wordt opgeheven en er komt een reserve wegen en een voorziening onderhoud.

De Reserve wegen heeft als doel: kapitaallasten van uitgestelde investeringen in onder te brengen. Het doel van de voorziening onderhoud is om fluctuaties bij groot onderhoud op te vangen en de lasten te verdelen over meerdere begrotingsjaren

Onderwerp

Wegenbeheerplan

Datum

19 juli 2022

Kenmerk

-

Pagina

6 van 7

Juridische consequenties

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht moet de vaststelling van dit plan worden bekendgemaakt. Er bestaat geen mogelijkheid bezwaar en beroep in te stellen. Met de vaststelling van dit plan kunnen we aan de wettelijke eisen voldoen.

Personele consequenties

In het plan wordt geconstateerd dat er minder capaciteit aanwezig is dan op grond van de omvang van het wegenareaal en de ambities op het gebied van wegen die de gemeente benodigd heeft. In het kostenbeheerplan is in financiële zin 5,9 fte extra opgenomen, deels in te huren, grotendeels aan te stellen.

WMO-aspecten

Veel uitvoeringsmaatregelen en projectmatige werkzaamheden zullen een relatie hebben met bereikbaarheid (tijdens de uitvoering of structureel) voor minder-validen. In het betreffende uitvoeringsproject zal daar aandacht voor zijn.

Gezondheid

Het doel van een goed wegennet is het bijdragen aan de wens voor mobiliteit met aandacht voor bereikbaarheid, een prettige en gezonde leefomgeving. Hierbij wordt rekening gehouden, duurzaamheid, milieuverontreiniging en klimaatverandering.

Duurzaamheid

De gemeente geeft duurzaamheid in de openbare ruimte zoveel mogelijk vorm en inhoud. Belangrijke aspecten hiervan zijn de milieu kosten indicator (willen we komende jaren gaan gebruiken) en de CO2 reductie om te komen tot een klimaat neutraal gemeente in 2040.

De gemeente wil bijdragen aan een circulaire economie, waarin materialen zoveel mogelijk worden hergebruikt. We zien ontwikkelingen op ons afkomen die kansen bieden om meer inhoud te geven aan een circulaire economie. Dit vraagt om innovatieve oplossingen, waar we naast de kansen ook de risico's in beeld willen houden. De gemeente staat open voor pilots, als deze bijdragen aan het verder brengen van een innovatieve oplossing.

Momenteel dragen we actief bij aan de groene metropool gemeenten in regionaal duurzaamheidsverband. Vanuit wegen ligt de aandacht op circulariteit in de GWW sector.

Effect op vermindering regeldruk geen

Alternatieven

Het doel is niet te bereiken met andere beslispunten.

Bijlagen:

- Beheerplan wegen
- Kostenbeheerplan
- Bijlagen bij het wegenbeheerplan

Onderwerp

Wegenbeheerplan

Datum

19 juli 2022

Kenmerk

-

Pagina

7 van 7